

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 10. detsembri 2021. a määruse nr 76 „Dokumenti kantavate digitaalset isiku tuvastamist ja digitaalset allkirjastamist võimaldava informatsiooni ja andmete ning teiste asjakohaste digitaalsete andmete loetelu“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu on välja töötatud, kuna Politsei- ja Piirivalveamet võtab kasutusele uues vormis diplomaatilise isikutunnistuse, elamisloakaardi, isikutunnistuse ja digitaalse isikutunnistuse ning uuendab nendele kantavaid andmeid. Uues vormis dokumentide väljaandmise lepingu rakendamisega seoses muudetakse siseministri määruseid isikut tõendavate dokumentide vormi osas ja täpsustatakse nendele dokumentidele kantavate andmete loetelu. Lisaks on vaja muuta ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri määrust, millega kehtestatakse dokumendile kantavate digitaalsete andmete loetelu, kuna ka need andmed muutuvad seoses uue dokumentide väljaandmise lepingu rakendamisega. Määrusega tehtavad muudatused on tehnilist laadi.

Eelnõu ei sea uusi kohustusi ega nõudeid ettevõtjatele, vabaühendustele ja inimestele ning ei kasvata ka olemasolevaid kohustusi, mistõttu puudub muudatustel mõju halduskoormusele.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiits- ja Digiministeeriumi digiriigi osakonna IT-õiguse talituse nõunikud Alar Teras (alar.teras@justdigi.ee) ja Mait Heidelberg (mait.heidelberg@justdigi.ee) ning Riigi Infosüsteemi Ameti elektroonilise identiteedi osakonna ekspert Silvia Lips (silvia.lips@ria.ee).

Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Justiits- ja Digiministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Merike Koppel (merike.koppel@justdigi.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud järgmiste siseministri määruste muutmise määruste eelnõudega (EISi toimiku nr 25-0815):

1. „Elamisloakaardi vorm ja tehniline kirjeldus ning elamisloakaardile kantavate andmete loetelu“;
2. „E-residendi digitaalse isikutunnistuse vorm ja tehniline kirjeldus ning e-residendi digitaalsele isikutunnistusele kantavate andmete loetelu“;
3. „Isikutunnistuse vorm ja tehniline kirjeldus ning isikutunnistusele kantavate andmete loetelu“;
4. „Rahvusvahelise kaitse taotleja tunnistuse vorm ja sellele kantavate andmete loetelu“.

2. Eelnõu eesmärk

Kuna kehtiv Eesti Vabariigi ja senise dokumenditootja vaheline ID1-formaadis isikut tõendavate dokumentide väljaandmise leping lõpeb 14. novembril 2025, siis on sõlmitud uus leping, millega tagatakse ID1-formaadis isikut tõendavate dokumentide väljaandmise jätkamine alates 15. novembrist 2025. Eelnõukohase määrusega täpsustatakse isikut tõendavatesse dokumentidesse kantavate digitaalset isiku tuvastamist ja digitaalset allkirjastamist võimaldava informatsiooni ja andmete ning teiste asjakohaste digitaalsete andmete loetelu. Eelnõu eesmärk on tagada uues vormis isikutunnistuse kasutuselevõtmise korral selle kooskõla õigusaktidega.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrus koosneb kahest paragrahvist, millest viimases sätestatakse määruse jõustumise aeg.

Eelnõu § 1 punktidega 1, 2, 4, 5, 6, 7 ja 8 kavandatakse täiendada diplomaatilise isikutunnistuse, elamisloakaardi, isikutunnistuse ja digitaalse isikutunnistuse kiibi andmefaili ning digitaalse isikutunnistuse andmefaili ning elamisloakaardi, isikutunnistuse kiibi kontaktivabale elektroonilisele osale ning meremehe teenistusraamatu, välismaalase passi, meresõidutunnistuse, diplomaatilise passi, Eesti kodaniku passi, ajutise reisidokumendi ja pagulase reisidokumendi elektroonilisele andmekandjale kantavate digitaalsete andmete loetelu punktiga „muud dokumendi sertifikaati või andmefaili kantavad isikuga mitteseostatavad tehnilised andmed“. Kehtivas määruses sätestatud digitaalsete andmete loetelu sisaldab minimaalseid andmeid, mida eri liiki dokumentide puhul elektrooniliselt sertifikaati või andmefaili kantakse. Lisaks määruses loetletud minimaalsetele andmetele võib dokumendi väljaandja otsustada teatud spetsiifiliste andmete dokumendi sertifikaati või andmefaili kandmise vajalikkuse üle. Siinkohal võib näiteks tuua tehnilised andmed, nagu versiooni- ja seerianumbrid. Digitaalsete andmete loetelu on üldiselt kindlaks määratud standarditega, kuid see, kuidas konkreetne eID-vahendi tootja konkreetset standardit rakendab, võib olla erinev. Eri tootjatel võivad teatud tehnilised parameetrid pisut erineda ning neid ei ole mõistlik üksikasjalikult määruse tasandil sätestada. Seetõttu on vaja andmete loetelusse lisada isikuga mitteseostatavate tehniliste andmete dokumendile kandmise võimalus.

Eelnõu § 1 punktiga 1 lisatakse määruse § 2 lõikesse 2 punkt 8, mille kohaselt kantakse diplomaatilise isikutunnistuse kiibi andmefaili dokumendi väljaandja andmed. Diplomaatilise isikutunnistuse annab välja Välisministeerium.

Eelnõu § 1 punktiga 3 tunnistatakse kehtetuks § 2 lõike 4 punkt 11, kuna edaspidi kantakse füüsiliselt välja antavale isikutunnistusele (plastikkaardile) tähtajalise elamisõiguse puhul märke „ART 8 DIR 2004/38/EÜ“, alalise elamisõiguse puhul märke „ART 19 DIR 2004/38/EÜ“, Eesti Vabariigis riigikaitseaduse alusel rahvusvahelise sõjalise koostöö raames viibiv välismaalase ja tema ülalpeetava puhul märke „KAITSEMINISTRI LUBA“ või „KAITSEMINISTRI LUBA, ÜLALPEETAV“. Elektrooniliselt on Euroopa Liidu kodaniku elamisõiguse või Eesti Vabariigis viibimise loa andmed isikut tõendavate dokumentide andmekogus.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Nõukogu määrusega (EL) 2025/1208, 12. juuni 2025, mis käsitleb liidu kodanike isikutunnistuste ning vaba liikumise õigust kasutavatele liidu kodanikele ja nende pereliikmetele väljaantavate elamislubade turvalisuse suurendamist (ELT L, 2025/1208, 20.6.2025). Samuti on eelnõu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende perekonnaliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, 30.04.2004, lk 77–123). Direktiivi artikli 4 lõige 3 sätestab liikmesriigi kohustuse anda oma kodanikele isikutunnistus või pass. Eelnõul on puutumus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93 EÜ (ELT L 257, 28.08.2014, lk 73–114), mille kohaselt peavad liikmesriikide asutused digitaalallkirju vastastikku tunnustama. Eelnõuga kavandatud muudatuste tulemusel ei muutu Eesti teavitatud e-identimise süsteemide kõrge usaldusväärsuse tase.

6. Määruse mõjud

Eelnõus kavandatud muudatused on tehnilised ja vähese mõjuga, kuid mõjutavad Eesti kodanikke, Eestis alaliselt ja ajutiselt viibivaid välisriikide kodanikke ning Eestisse akrediteeritud diplomaate, kellele väljastatakse uusi isikut tõendavaid dokumente. Muudatused ei puuduta isikuandmeid. Eelnõuga viiakse vastavusse dokumentidele kantavate andmete kehtestatud loetelu tegeliku praktikaga, luuakse õigusselgust ning antakse dokumentide kasutajatele kindlust, et dokumenti kantud digitaalsed andmed vastavad täielikult kehtivatele õigusaktidele.

7. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamiseks vajalikud Politsei- Piirivalveameti andmekogu infotehnoloogilised arendustööd on määruse jõustumise ajaks tehtud. Infotehnoloogiliste arendustööde tegemiseks vajalikud kulud kaeti Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuse eelarvest.

8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 15. jaanuaril 2026. aastal, et tagada õigusselgus andmekoosseisudest ID1-formaadis isikut tõendavate dokumentide väljaandmisel. Selleks ajaks on lõpetatud määruse rakendamiseks vajalikud ettevalmistused.

9. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Siseministeeriumile ja Välisministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Politsei- ja Piirivalveametile ning Riigi Infosüsteemi Ametile.